Інна Рожі, Оксана Браславська
аспірант кафедри географії та методики її навчання
доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри
географії та методики її навчання
Уманського державного педагогічного університету
імені Павла Тичини, Україна

Метод проектів – один із структурних компонентів педагогічного проектування в географії

Сучасний етап розвитку суспільства характеризується формуванням єдиного світового інформаційно-освітнього простору, який представляє собою сукупність локалізованих підпросторів різного рівня, інтегрованих в загальну систему отримання знань. Інформаційно-освітній простір є якісно новим рівнем організації освіти, важливим аспектом якого є педагогічне проектування.

В. П. Беспалько вказує на те, що педагогічне проектування трактується як самостійна поліфункціональна педагогічна діяльність, що зумовлює створення нових або перетворення наявних умов процесу виховання і навчання [1].

О. Коберник пише, що: «Педагогічне проектування – це одна з найважливіших функцій педагога чи педагогічних (науково-педагогічних) колективів і відповідно діяльність, спрямована на його реалізацію. Педагогічне проектування розглядається не тільки як функція педагога, а й як складова частина його майстерності (компетентності), що включає розробку, прогнозування, планування результатів професійної діяльності» [2, с. 106].

Тож, сам процес педагогічного проектування є одним з вирішальних умов успішного перебігу педагогічного процесу, його конструювання, що включає в себе аналіз, діагностику, визначення прогнозу, розробку проектної діяльності та використання методу проектів.

На сьогодні метод проектів під час вивчення географії є одним з основних та активних інноваційних методів навчання. Задача навчального проекту полягає в тому, щоб дати відповідь на проблемне питання проекту і всебічно висвітлити хід його отримання, тобто проектного дослідження. Робота над проектом дає можливість задіяти у процесі навчання не тільки інтелект, досвід, свідомість людини, а й її почуття, емоції, вольові якості, дає відчуття

успіху. Проектна діяльність сприяє розвитку ініціативи, самостійності, організаторських здібностей. Проектна діяльність допомагає по-новому подивитися на свої вміння, на характер взаємодії з навколишнім середовищем. З'являються нові проблеми, які потребують нестандартного вирішення, прояву значущі, вольові та емоційні зусилля і досить високий рівень самореалізації. Як результат, наявні якісні зміни в психологічній структурі особистості, яка зумовлює оволодіння навичками спілкування. Це такі зміни, як: вміння ставить адекватні, особистісно значущі і соціально важливі життєві перспективи.

Методичні умови реалізації методу проектів у географії враховують всі аспекти педагогічної діяльності: змістовний аспект (представлений включення в зміст навчальних, життєвих та наукових проблем, творчим характером проектних завдань), процесуальний аспект (визначений необхідністю педагогічного проектування і супроводу проектної діяльності), поєднанням урочної, позаурочної та позакласної роботи. Важливою умовою реалізації методу проектів є відкрите оцінювання процесу підготовки і захисту проекту. Виявлено методичні особливості використання методу проектів в навчанні географії, що відображають специфіку предмета географія, яка виявляється на кожному етапі проектування. На підготовчому етапі – це широкий арсенал проблем і можливість їх вибору, як на основі програмного змісту курсів, так і на основі безпосереднього зв'язку з життям, сучасністю, підхід до результату проектування, виражений у визначенні форми подання отриманого результату. На дослідному етапі метод проектів в навчанні географії відрізняє вибір специфічних для географічної науки методів дослідження. На етапі представлення та аналізу результатів існують географічні вимоги до оформлення та подання наочних матеріалів, що враховують культуру доступу до картки, статистичних матеріалів, підходу до оцінювання географічного проекту в цілому, який визначений виявленням причинно-наслідкових зв'язків, якістю аналізу інформації, повнотою і логікою географічної характеристики.

Зміст шкільної географії має багато можливостей для застосування проективної технології. У навчальних програмах із географії для загальноосвітніх шкіл ставляться завдання навчання школярів оцінювати та прогнозувати позитивні й негативні зміни природних об'єктів під впливом людини на прикладі річок, озер, боліт, підземних вод, зростання населення, зміни співвідношення

міського й сільського населення, розвитку системи міських поселень, розвитку господарства окремих районів країни, свого регіону та своєї місцевості. Для застосування проективної технології в процесі навчання географії використовують підручники, атласи, робочі зошити, практикуми й інші засоби навчання, які містять питання й завдання, розраховані на застосування в навчальному процесі активних методів навчання (проблемного викладу, дослідницького методу) [3, с. 115].

Великий інтерес у студентів та учнів викликають творчі навчальні проекти пов'язані з розробкою туристичного маршруту, екскурсії, подорожі. В таких проектах представлений соціальний і культурний аспект. Через проекти в освітній діяльності реалізується краєзнавчий підхід, спрямований на розвиток особистості в умовах національно-регіональних традицій, виховання громадянськості. У результаті роботи над проектом студенти вчаться самостійно шукати й аналізувати інформацію, узагальнювати і застосовувати отримані раніше знання з предметів, набувають самостійності, відповідальності, формують і розвивають вміння планувати і приймати рішення.

Список використаних джерел:

1. Беспалько В.П. Слагаемые педагогической технологии / В. П. Беспалько. – М. : Педагогика, 1989. – 192 с.

2. Коберник О. Сутнісна характеристика проектування педагогічного процесу / О. Коберник // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. – 2012. – Ч. 2. – С. 101–109.

3. Ковальова К. І. Метод проектів як засіб модернізації навчально-виховного процесу з географії / К. І. Ковальова, Г. Ю. Нападовська // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Географічні науки. – 2015. – Вип. 2. – С. 113–118.